

Ślady paleolitycznych łowców odkryto na Sandomierszczyźnie

Autor: Edward

Unikatowe narzędzia i elementy wyposażenia myśliwych ze schyłku epoki paleolitu odkryli archeolodzy podczas pierwszego sezonu badań w Podgrodziu (Świętokrzyskie). Badania koordynują wspólnie Michał Przeździecki z Instytutu Archeologii UW, Witold Migal z Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie i dr Katarzyna Pyżewicz z Instytutu Prahistorii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Źródło: PAP- Nauka w Polsce

Projekt badań najstarszych dziejów człowieka w północnej części Wyżyny Sandomierskiej ruszył już w 2004 roku. Archeolodzy od początku badań natknęli się na wiele ciekawych stanowisk z końcowej fazy ostatniego zlodowacenia. Okazało się, że myśliwi upodobali sobie ten rejon i zamieszkiwali tu przez dłuższy czas, podczas gdy północna część dzisiejszej Polski była nadal pokryta lodowcem.

Badacze ustalili również, że obozowiska dotychczas przez nich przebadane były zamieszkiwane przez społeczności nazywane magdaleńskimi 17-12 tys. lat temu – nazwa kultury archeologicznej wywodzi się od stanowiska La Madeleine we Francji. Ludzie ci byli wysoce wyspecjalizowanymi myśliwymi, trudniącymi się polowaniem głównie na renifery. Stanowiska należące do kultury magdaleńskiej są rzadkością we wschodniej Europie.

W tym roku archeolodzy rozpoczęli badania ratownicze w obrębie stanowiska obok miejscowości Podgrodzie. Zalegającym pod ziemią pozostałościom sprzed tysięcy lat zagraża głęboka orka.

„To jedno z zaledwie kilkunastu stanowisk magdaleńskich rozpoznanych dotychczas w Polsce. Dlatego każda pozyskana tutaj informacja jest dla nas bardzo cenna” – podkreśla dr Katarzyna Pyżewicz.

Pierwszy sezon badań rozpoczęto od sondowań z pomocą świdra geologicznego. Dzięki temu archeolodzy mogli określić, w których miejscach stanowiska pod powierzchnią ziemi znajduje się najwięcej zabytków.

„Odkryliśmy skupienie narzędzi i odłupków wykonanych z kilku rodzajów krzemieni. Wśród nich były rylce, przekłuwacze, drapacze, czyli standardowy inwentarz kultury magdaleńskiej. Tutaj znajdowała się zapewne pracownia myśliwego i być może miejsce, w którym wykonywano czynności związane z życiem codziennym, np. gotowanie” – wyjaśnia dr Pyżewicz.

To właśnie surowiec krzemienisty, z którego wykonano część narzędzi, zaskoczył naukowców. Najczęściej na stanowiskach z tego okresu archeolodzy stykają się z dużym zróżnicowaniem surowcowym. W Podgrodziu dominuje krzemień świeciechowski i czekoladowy. Równocześnie podczas najnowszych wykopalisk znaleziono narzędzia wykonane z nieznanego wcześniej archeologom surowca – lokalnej odmiany krzemienia raurackiego, który cechuje urozmaicona barwa - od beżowej do szarawej i zróżnicowanie przezroczystości powierzchni.

„Na złoża tego surowca udało się nam natrafić w pobliskim wąwozie, odległym półtora kilometra od stanowiska, gdzie występuje w postaci niewielkich bryłek” – tłumaczy dr Pyżewicz.

Wschodnie krzemienia świeciechowskiego są natomiast zlokalizowane ok. 30 km na wschód od miejsca wykopalisk. Archeolodzy znaleźli w Podgrodziu liczne wióry świadczące o tym, że narzędzia z tego surowca wykonywano właśnie tutaj.

Inaczej jest w przypadku krzemienia czekoladowego pozyskiwanego ze złóż usytuowanych kilkadziesiąt kilometrów na północny-zachód od Podgrodzia. Podczas badań znaleziono tylko gotowe formy, co świadczy o tym, że nie wykonywano ich na stanowisku.

Wielkim zaskoczeniem dla środowiska badaczy paleolitu jest też wielkość części znalezionych narzędzi krzemienistych. Zdaniem dr Pyżewicz, to jak dotąd jedne z największych odkrytych wiórów przypisywanych społeczności kultury magdaleńskiej w Polsce - liczą maksymalnie ok. 16 cm długości. Obecnie trwają analizy mikroskopowe krzemieni pod względem użytkowym; dzięki nim zostaną poznane szczegóły dotyczące wykonania narzędzi i ich przeznaczenia.

Oprócz narzędzi krzemienistych archeolodzy znaleźli fragmentarycznie zachowane płyty kamienne wykonane z piaskowca noszące ślady intencjonalnej obróbki. Nie jest zupełnie jasne, jakie było ich przeznaczenie.

„Być może były to elementy konstrukcyjne szafasów albo służyły za podkładki przy wykonywaniu potraw” – przypuszcza dr Pyżewicz.

Tegoroczne

badania sfinansowało Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie i Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Wykopaliska będą kontynuowane latem 2010 roku.

PAP - Nauka w Polsce, Szymon Zdziebłowski

agt/kap/

Odłupki wykonane z krzemienia raurackiego

Precyzyjne umiejscowienie wykopów archeologicznych poprzedzone było wykonaniem sondowań

Archeolodzy przy pracy